ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Tomáše Foltase a Lenky Krupičkové v právní věci žalobkyně: **H. K.**, zastoupená Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s., se sídlem Poděbradská 173/5, Praha 9, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 6. 6. 2023, č. j. 57 A 4/2023-116,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 6. 6. 2023, č. j. 57 A 4/2023-116, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 1. 12. 2022, č. j. OAM-19395-7/ZR-2022, žalovaný podle § 5 odst. 7 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 65/2022 Sb."), s odkazem na § 10 odst. 2 ve spojení s § 9 odst. 2 písm. b) zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o dočasné ochraně"), odňal žalobkyni oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany, neboť zamlčela skutečnosti podstatné pro spolehlivé zjištění skutečného stavu věci. Konkrétně šlo o okolnost, že žalobkyně byla držitelkou víza vydaného Polskou republikou.

II.

[2] Žalobkyně podala proti výše uvedenému rozhodnutí žalobu ke Krajskému soudu v Plzni, který toto rozhodnutí zrušil rozsudkem ze dne 6. 6. 2023, č. j. 57 A 4/2023-116, a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[3] Krajský soud konstatoval, že se žalovaný dopustil vady řízení spočívající v nedostatečně zjištěném stavu věci. Žalovaný ke zjištění skutkového stavu shromáždil toliko původní žádost žalobkyně o udělení dočasné ochrany a výpis z CIS, za účelem zjištění individuálních okolností případu a případné motivace žalobkyně žádnou další aktivitu nevyvinul. Žalovaný tak neprokázal úmysl žalobkyně nevyplnit rubriku tiskopisu žádosti o poskytnutí dočasné ochrany údajem o tom, že je držitelkou platného dlouhodobého víza uděleného polskými orgány.

III.

[4] Proti tomuto rozsudku podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[5] Podle stěžovatele došlo ze strany krajského soudu k nesprávnému posouzení právní otázky spočívající ve výkladu § 9 odst. 2 písm. b) zákona o dočasné ochraně. K naplnění dispozice tohoto ustanovení není zapotřebí úmyslu žadatele o udělení dočasné ochrany, podstatné je, že takový cizinec získal dočasnou ochranu v důsledku zamlčení některých informací nebo dokonce v důsledku uvedení nepravdivé informace, a to za situace, kdy podmínky pro udělení dočasné ochrany nesplňuje. Mělo-li nepravdivé či neúplné prohlášení v tiskopisu žádosti o poskytnutí dočasné ochrany za následek to, že stěžovatel při rozhodování o této žádosti fakticky postupoval v rozporu se zákonem, tedy oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany cizinci vydal, ačkoliv jeho žádost měl vyhodnotit jako nepřijatelnou, jde o postup v rozporu se zásadou zakotvenou v § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a též v rozporu se zásadou zákonnosti podle § 2 odst. 1 téhož zákona. Nikde v textu § 9 odst. 2 písm. b) zákona o dočasné ochraně není uvedeno, že by nepravdivé informace měl cizinec uvádět úmyslně nebo úmyslně zamlčovat pravdivé informace. Důležité s ohledem na smysl tohoto ustanovení je, že se tak stalo a že to mělo přímý vliv na výsledek řízení o žádosti o udělení dočasné ochrany, jako v případě žalobkyně. Pokud by tato do žádosti o udělení dočasné ochrany uvedla pravdivě údaje stran svého polského dlouhodobého víza, dočasnou ochranu by nezískala, neboť nesplňuje podmínky pro její udělení. Žalobkyni totiž jako držitelku platného dlouhodobého víza nelze považovat za osobu pobývající na Ukrajině k rozhodnému dni, tedy ke dni 24. 2. 2022. Žalobkyni byla tedy dočasná ochrana udělena neprávem, a to jen díky tomu, že neuváděla všechny informace, které uvést měla. K tomu stěžovatel dodal, že i kdyby úmysl žadatele zamlčet informace nebo uvést nepravdivé informace byl skutečně nezbytným předpokladem pro odnětí dočasné ochrany z důvodu uvedeného v § 9 odst. 2 písm. b) zákona o dočasné ochraně, pak v případě žalobkyně lze na její úmysl usuzovat ze způsobu, kterým vyplnila tiskopis žádosti o dočasnou ochranu. Žalobkyně tiskopis žádosti o dočasnou ochranu přinesla na pracoviště stěžovatele již vyplněný. Tiskopis je proveden dvojjazyčně česky a ukrajinsky, je tedy nepravděpodobné, že by neporozuměla tomu, co se po ní požaduje. Žalobkyně vyplnila patřičným údajem každou z rubrik tiskopisu, kterou vyplnit měla, tedy kromě sporné rubriky. V závěru tiskopisu žádosti o dočasnou ochranu pak žalobkyně stvrdila svým podpisem, že tiskopis vyplnila pravdivě a úplně.

[6] Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

IV.

[7] Žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že nesouhlasí s tvrzením stěžovatele, že z jejího počínání lze jakkoliv usuzovat, že jejím, byť i nepřímým úmyslem, bylo uvést informace, které by byly v rozporu se skutkovým stavem. Žalobkyně nepopírá, že v jejím cestovním dokladu bylo vylepeno vízum vydané Polskou republikou s platností od 23. 7. 2021 do 30. 6. 2022. Není však pravdou, že by tuto skutečnost stěžovateli zatajila, natož úmyslně. Při podávání žádosti o dočasnou ochranu žalobkyně samotný formulář potřebný k jejímu podání nevyplňovala vlastní rukou, nýbrž pouze odpovídala na otázky, které jí byly ze strany příslušného úředníka, resp. tlumočníka kladeny. V souladu se svým nejlepším vědomím a svědomím na tyto odpovídala zcela podle pravdy. V samotném závěru při podávání žádosti o dočasnou ochranu pak žalobkyně formulář, který ji příslušný úředník předložil, pouze podepsala, aniž si jeho samotný obsah znovu pročítala. Sama žalobkyně si byla vědomá toho, že předmětné vízum má udělené, nicméně tomu z pohledu laika nepřikládala žádný větší význam, neboť věděla, že v Polsku nepobývala v době, kdy došlo k vypuknutí válečného konfliktu na území Ukrajiny. Žalobkyně byla tedy v dobré víře, že může o dočasnou ochranu požádat na území kteréhokoliv evropského státu, když v okamžiku vypuknutí válečného konfliktu se na území Ukrajiny nacházela, a z důvodu odůvodněných obav o své zdraví a život území svého domovského státu opustila. Nevnímala jako důležité a rozhodující to, že má ve svém cestovním dokladu vylepené vízum od státu, na jehož území nejpozději od počátku roku 2022 nepobývala a neměla v úmyslu se do něj vracet. Stěžovatel poté, co zjistil, že se žalobkyně prokázala pouze svým ukrajinským občanským průkazem, se do žádné míry nezaobíral tím, jestli žalobkyně je držitelkou víza vydaného jiným státem. Tímto postupem zatížil své rozhodování vadou spočívající v nedostatečném zjištění stavu věci, neboť sám nevyvinul žádné úsilí pro jeho řádné zjištění. Tento postup stěžovatele pak není možné klást k tíži žalobkyni, která svým povinnostem dostála a při podání žádosti o dočasnou ochranu uvedla všechny skutečnosti, na které byla tázána. Žalobkyně tak trvá na tom, že stěžovatel porušil § 3 správní řádu, neboť při svém rozhodování nepostupoval tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Žalobkyně proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl.

V.

[8] Protože se jedná o kasační stížnost podanou ve věci udělení mezinárodní ochrany, zabýval se Nejvyšší správní soud v souladu s § 104a s. ř. s. nejprve tím, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a zda je tedy ve smyslu citovaného ustanovení přijatelná. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního zdejší soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. O přijatelnou kasační stížnost se podle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit

judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu je shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[9] Nejvyšší správní soud shledal zásadní pochybení krajského soudu; kasační stížnost je proto přijatelná a současně důvodná.

[10] Podstatou kasační stížnosti je nesouhlas stěžovatele se závěrem krajského soudu, že pokud chtěl stěžovatel své rozhodnutí založit na existenci důvodu pro odnětí oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany spočívajícího v neuvedení určitých skutečností žalobkyní, měl se zabývat tím, zda žalobkyně jednala v úmyslu oklamat správní orgán.

[11] Podle § 10 odst. 2 zákona o dočasné ochraně platí, že *oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany lze odejmout, pokud byl zjištěn důvod, pro který může být odepřeno oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany podle § 9 odst. 2 a 3*.

[12] Podle § 9 odst. 2 písm. b) zákona o dočasné ochraně platí, že *oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany může být odepřeno, jestliže žadatel o poskytnutí dočasné ochrany uvedl nepravdivé údaje nebo zamlčel skutečnosti podstatné pro spolehlivé zjištění skutečného stavu věci.*

[13] Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelem, že citovaná ustanovení nevyžadují pro odnětí oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany prokázání úmyslu žadatele uvést správní orgán v omyl. Krajský soud svůj závěr opřel toliko o rozsudek zdejšího soudu ze dne 18. 4. 2013, č. j. 1 Azs 3/2013-27, publ. pod č. 2881/2013 Sb. NSS. V tomto rozsudku soud dospěl k závěru, který formuloval do právní věty: „*Za důvod k odnětí azylu podle § 17 odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, nelze považovat každé uvedení nepravdivých údajů nebo zamlčení skutečností azylantem v době před udělením azylu. Správní orgán je oprávněn odejmout azyl na základě zmiňovaného ustanovení pouze azylantovi, který uvedl objektivně nepravdivé údaje nebo zamlčel objektivně existující skutečnosti, pokud toto jednání mělo rozhodující vliv na výsledek řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany, tj. k udělení azylu by bez něj nedošlo [čl. 14 odst. 3 písm. b) směrnice Rady 2004/83/ES].*“ Z textu tohoto rozhodnutí je zřejmé, že Nejvyšší správní soud kladl rozhodující důraz na to, že se musí jednat o skutečnosti (ať již nesprávně uvedené, nebo naopak zamlčené) mající *rozhodující vliv* na výsledek řízení (viz bod 30). Pokud jde o zmínku ohledně úmyslu žadatele oklamat správní orgán, pak tato je uvedena v bodu 31 tohoto rozsudku, kde Nejvyšší správní soud shrnuje komentářovou literaturu k čl. 14 odst. 3 písm. b) směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany. Nejedná se tedy o právní názor či závěr Nejvyššího správního soudu a tomu odpovídá i formulace právní věty, kde není o úmyslu žadatele žádná zmínka.

[14] Nelze proto souhlasit se závěrem krajského soudu, že žalovaný měl povinnost zabývat se tím, zda žalobkyně jednala v úmyslu oklamat správní orgán, a že pokud tak žalovaný neučinil, dopustil se vady řízení spočívající v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu. Podstatné je pouze to, že žalobkyně při vyplnění žádosti zamlčela objektivně existující skutečnost, že byla v rozhodné době držitelkou platného polského dlouhodobého víza,

a dále pak to, zda toto její jednání mělo rozhodující vliv na výsledek řízení o její žádosti o udělení dočasné ochrany.

[15] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené napadený rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud je v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[16] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. listopadu 2023

David Hipšr
předseda senátu